

PEDAGOGICAL SCIENCES

СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Тетяна Александрович¹
Микола Малинка²

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-126-8-37>

Поява інформаційно-комунікаційних технологій кардинально змінила процес навчання, надала йому індивідуальності, практичності. Дещо іншими стали інструментарії, якими послуговуються педагоги сьогодні.

Сам термін «технологія» (з грец. *techne* – майстерність) означає діяльність педагога, котра реалізується відповідно до вимог навчання, виховання та розвитку особистості, а також є складовою частиною педагогічного процесу і гарантує вирішення педагогічних завдань [3, с. 8].

У педагогіці сьогодні немає єдиного визначення поняття «педагогічна технологія». Так, С. Сисоєва стверджує, що педагогічна технологія – це засіб професійно-педагогічної діяльності, за допомогою якого викладач створює щось нове. Рівень педагогічної технології залежить від майстерності педагога [5, с. 73].

О.В. Аніщенко, Н.І. Яковець у навчальному посібнику «Сучасні педагогічні технології» наполягають на тому, що до педагогічних технологій можна віднести наступні: методи, прийоми та засоби навчання (В. Паламарчук); принципи навчання (В. Гузєєв); моделі навчання та виховання (Л. Занков, В. Рєпкін); педагогічну техніку (А. Гін, Н. Красовицький); алгоритм досягнення спланованих результатів (І. Волков); проектування процесу особистості учня (В. Безпалько) тощо [1, с. 11].

Серед сучасних педагогічних технологій дослідники виокремлюють технологію модульного навчання, технологію розвиваючого навчання, особистісно орієнтовану технологію, інформаційні технології, технологію дистанційного навчання, ігрову технологію, диференційовану технологію навчання тощо.

Неоднозначним є потрактування поняття «інформаційна технологія». Зустрічаємо в науковій літературі тлумачення цього виду технології як

¹ Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

² Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

«цілеспрямованої організованої сукупності інформаційних процесів із використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування» [Цит. за: 2, с. 125].

На думку авторів навчального посібника «Сучасні інформаційно-комунікаційні технології», під такими технологіями розуміють «сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, обробки, зберігання, розповсюдження, демонстрації та використання даних в інтересах їх користувачів» [7, с. 7].

У наукових джерелах зустрічаються різні класифікаційні системи інформаційних технологій: «за способом реалізації в ІС (традиційні, нові інформаційні технології), за ступенем охоплення завдань управління (електронна обробка даних, автоматизація функцій управління, підтримка прийняття рішень, електронний офіс, експертна підтримка), за класом реалізованих технологічних операцій (робота з текстовим редактором, робота з табличним процесором, робота із графічними об'єктами, мультимедійні системи), за типом користувальницького інтерфейсу (пакетні, діалогові, мережеві), за способом побудови мережі (локальні, багаторівневі, розподілені), за предметними областями обслуговування (економічна, політична, освітня, наукова, екологічна, соціальна та ін.)» [Цит. за: 2, с. 126].

На сьогоднішній день інформаційно-комунікаційні технології класифікують на мережеві (пошукові, публікаційні, комунікаційні) та автономні (спеціалізовані, універсальні) [Цит. за: 2, с. 126].

Перевага в сучасній педагогіці надається активному навчанню, зокрема використанню ігор. В основі гейміфікації знаходиться спеціально створене ігрове середовище із засобами підвищення мотивації гравців (нагороди, рівні майстерності, створення єдиної історії). Особливістю даних ігор є інтерактивність [4, с. 75].

Останнім часом з'явилася нова педагогічна парадигма – цифрова освіта, онлайн-навчання. Найбільш популярним у системі вищої освіти є «змішане (гібридне) навчання – освітня модель, яка поєднує цифрову та традиційну форми навчання» [4, с. 75].

Характерним для інформаційно-комунікаційних технологій є застосування певних методів: моделювання, системний аналіз, системне проектування, методи передачі, збору, продукування, накопичення, збереження, обробки, передачі та захисту інформації [6, с. 397].

Варто зауважити, що надмірне використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі містить у собі як переваги, так і недоліки. Серед переваг можна згадати такі:

зацікавленість навчанням у зв'язку з новими формами роботи, вільний графік навчання, виховання інформаційної культури, вільний доступ до інформації, зростання обсягу виконаних завдань самостійно тощо [7, с. 14]. Проте існує і низка недоліків: відсутність комп'ютера і програмного забезпечення у здобувача вищої освіти, додаткова підготовка викладача до занять і володіння належними рівнем комп'ютерної грамотності, недостатньо розроблена методологія застосування інформаційно-комунікаційних технологій у сфері освіти та ін. [7, с. 15].

Отже, з метою підвищення ефективності навчання потрібно поєднувати традиційні методи навчання з інформаційно-комунікаційними технологіями, що дозволить не загубити систему традиційної освіти, а зробити її сучаснішою, цікавішою молодому поколінню, продуктивнішою.

References:

1. Anishchenko O. V., Yakovets N. I. (2007) *Suchasni pedahohichni tekhnologii: kurs leksii: navchalnyi posibnyk* [Modern pedagogical technologies: course of lectures: study guide]. Nizhyn. (in Ukrainian)
2. Danylchuk L. (2012) *Sutnist i zmist poniattia «informatsiino-komunikatsiini tekhnologii»*. Dydaktyka, metodyka i tekhnologii navchannia [The Essence and the Contents of the Notion of «Information and Communications Technologies»]. *Pedagogy and psychology of vocational education*, no. 4, pp. 123–130.
3. Kashlev S. S. (2005) *Tekhnologija interaktivnogo obuchenija* [Interactive learning technology]. Minsk. (in Russian)
4. Sedov V. (2015) *Informatsiino-komunikatsiini tekhnologii yak katalizator zmin kompetentnosti vykladacha* [Information and Communication Technologies as a Catalyst of Changing of Teacher's Competence]. *Open educational e-environment of modern University*, issue 1, pp. 74–82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2015_1_9
5. Sysoieva S. O. (2011) *Interaktyvni tekhnologii navchannia doroslykh: navchalno-metodychnyi posibnyk* [Interactive adult learning technologies: study guide]. Kyiv. (in Ukrainian)
6. Fominykh N. Yu. (2009) *Sutnist poniattia informatsiino-komunikatsiini tekhnologii ta yikh znachushchist na suchasnomu etapi informatyzatsii osvity* [The essence of the concept of ICT and their significance at the present stage of informatization of education]. *Pedagogy of creative personality formation in higher and general academic schools*, issue 5(58), pp. 396–400.
7. Shvachych H. H., Tolstoi V. V., Petrechuk L. M., Ivashchenko Yu. S., Huliaieva O. A., Sobolenko O. V. (2017) *Suchasni informatsiino-komunikatsiini tekhnologii: navchalnyi posibnyk* [Modern information and communication technologies: study guide]. Dnipro. (in Ukrainian)